

Lotta Hamari sd ym.

Kirjallinen kysymys vauvamyönteisyysohjelman kansallisesta koordinaatiosta

Eduskunnan puhemiehelle

Terveyden edistäminen on sitä vaikuttavampaa, mitä varhaisemmassa vaiheessa se aloitetaan. Tämä on unohtunut Suomessa, jossa on lopetettu tuki WHO:n ja UNICEF:n vauvamyönteisyysohjelmalle ja imetyksen edistämiseksi kansallisella tasolla. Odottavien ja vauvaperheiden tuesta leikkaaminen on lyhytnäköistä maassa, joka kamppailee syntyvyyden vähenemisen kanssa.

Imetyksen hyödyt lapsen ja vanhemman terveydelle ovat kiistattomia. Imetys on yksi kustannusvaikuttavimpia keinoja edistää väestön terveyttä, koska sillä voidaan vähentää yleisten kansanterveyshaasteiden, kuten ylipainon, diabeteksen ja rintasyövän esiintymistä. Tästä huolimatta THL lopetti kaikki imetyksen edistämiseen ja imetysohjauksen palvelujärjestelmän koordinoitiin liittyvät toimintonsa syksyllä 2024. Samalla loppui synnytys sairaaloiden ja neuvoloiden mahdollisuus auditoida vauvamyönteisiksi yksiköiksi. Olemme olleet jo vuoden tilanteessa, jossa mikään taho ei koordinoi vauvamyönteisyysauditointeja, eikä Suomen raportointivelvollisuus vauvamyönteisyysohjelman ja imetyksen toteutumisesta WHO:lle täyty.

WHO:n ja Unicefin vauvamyönteisyysohjelma (Baby Friendly Hospital Initiative, BFHI) on näyttöön perustuva, kansainvälinen laatuohjelma, joka ohjaa sairaaloita ja neuvoloita tarjoamaan perheiden toiveita kunnioittavaa ohjausta vauvan ravitsemukseen. Vauvamyönteisyysohjelmalla voidaan lisätä imetystä sekä perheiden tyytyväisyyttä ohjauksen laatuun ja yksilöllisyyteen. Vauvamyönteisyysohjelman avulla tuetaan myös varhaista vuorovaikutusta, vanhemmuutta ja perheen jaksamista. Ohjelmaa on kehitetty Suomessa kattamaan myös ennen aikaiset ja sairaat vastasyntyneet (nk. NEO-BFHI-ohjelma).

Vauvamyönteisyysohjelman alasajo yhdistettynä siihen, että perheiden palveluita on viime aikoina karsittu useasta eri suunnasta, vaarantaa imetyksen alun ja jatkumisen. Monet hyvinvointialueet ovat vähentäneet tai jopa lakkauttaneet perhevalmennuksia, ja synnytys sairaaloita on suljettu. Perheet kotiutetaan synnytys sairaalasta keskimäärin puolentoista hoitovuorokauden jälkeen, jonka aikana ohjausta vauvan hoitamiseen tai imetykseen ei useinkaan ehditä antaa riittävästi. Neuvoloiden resurssipulan vuoksi perusterveydenhuollon imetysohjaus ei pysty vastaamaan perheiden tarpeisiin.

Valtaosa lasta odottavista perheistä suunnittelee imetystä ja haluaa imettää lastaan, mutta eivät aina saa siihen tarvitsemaansa tukea. Koulutettua imetyksen vertaistukea tarjoava Imetyksen tuki ry kohtaa vuosittain yli 20 000 vanhempaa. Heistä noin puolet kertoo saaneensa liian vähän ime-

Kirjallinen kysymys KK 432/2025 vp

tysohjausta julkisesta terveydenhuollosta. Myös THL:n FinLapset-tutkimukset raportti vauva-perheiden kokemuksista kertoo yhdenmukaista viestiä terveydenhuollosta saatavan imetystuen riittämättömyydestä (Paavilainen ym., 2025). Terveydenhuollon vastuulla on toteuttaa imetysohjaus, jotta imetys lähtee synnytyksen jälkeen käyntiin. Kolmannen sektorin mahdollistamalla ver-
taistuellla puolestaan tuetaan imetyksen jatkumista ja pidempää kestoaa.

YK:n tavoitteiden mukaisen (Innocenti Declaration 2005) imetyksen edistämisen kansallisen koordinaation tulisi sisältyä Sosiaali- ja terveysministeriölle asetettuun terveydenhuollon ohjaus-
vastuuseen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 21 §) ja työlle tulisi varmistaa py-
syvä rahoitus ja riittävät asiantuntijaresurssit. Imetyksen edistäminen kansallisella tasolla tarkoit-
taa käytännössä vauvamyönteisyysohjelman koordinoitua, kehittämistä ja monitorointia, ime-
tyksen toteutumisen tilastointia, imetysohjauksen kehittämistä ja yhdenmukaisten, näyttöön pe-
rustuvien käytäntöjen jalkauttamisen tukea hyvinvointialueille.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomai-
sen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy palauttaakseen Suomeen vauvamyönteisyysohjelman
kansallisen koordinaation ja kehittääkseen imetyksen edistämistä tasolle, joka vastaa
YK:n jäsenvaltioille määriteltyä tavoitetasoa?*

Helsingissä 2.12.2025

Lotta Hamari sd
Timo Harakka sd
Anna-Kristiina Mikkonen sd
Matias Mäkynen sd
Miapetra Kumpula-Natri sd
Hanna Laine-Nousimaa sd
Inka Hopsu vihr
Oras Tynkkynen vihr
Tiina Elo vihr